

ВИСНОВОК

творчого керівника, Народної артистки України,
професора кафедри хорового диригування Національної музичної академії
імені П. І. Чайковського

ШИЛОВОЇ ІННИ ВОЛОДИМИРІВНИ

та наукового консультанта, доктора мистецтвознавства, доцента,
в. о. професора кафедри історії української музики та музичної
фольклористики

Національної музичної академії імені П. І. Чайковського
ГУСАРЧУК ТЕТЯНИ ВОЛОДИМИРІВНИ

про **творчий мистецький проєкт та його наукове обґрунтування**
аспіранта творчої аспірантури кафедри хорового диригування
Національної музичної академії імені П. І. Чайковського

ЛИСЕНКА ВЛАДИСЛАВА ВІТАЛІЙОВИЧА

«ЛІТУРГІЯ СВЯТОГО ІОАННА ЗОЛОТОУСТОГО C-DUR
АРТЕМІЯ ВЕДЕЛЯ У КОНТЕКСТІ ПРОБЛЕМ ВЕДЕЛЕЗНАВСТВА:

ДЖЕРЕЛОЗНАВЧИЙ,

СТИЛЬОВИЙ ТА ВИКОНАВСЬКИЙ АСПЕКТИ»,

поданий до захисту на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора
мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво»

У процесі реалізації творчого мистецького проєкту «Літургія святого Іоанна Золотоустого C-dur Артемія Веделя у контексті проблем веделезнавства: джерелознавчий, стильовий та виконавський аспекти» на здобуття освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва за спеціальністю 025 «Музичне мистецтво» В. В. Лисенко проявив себе творчо обдарованим, вдумливим музикантом. Для свого мистецького проєкту (далі проєкт) він обрав один з найменш відомих творів видатного українського митця – досі не виконуваний і оповитий загадковістю.

Літургія C-dur стоїть дещо осібно у творчій спадщині А. Веделя. Своєю стилістикою цей твір відрізняється від решти великих богослужбових циклів – Літургії Es-dur та Всенічної, а також духовних концертів композитора. Тому свого часу деякі дослідники висловлювали сумніви щодо її належності перу А. Веделя, виконавці ж (через різні причини) не брали її до свого репертуару. Отже, звернення Владислава Лисенка до цього твору засвідчило прагнення відкрити по-справжньому нове, ввести маловідомий масштабний твір до культурного обігу, фактично, повернувши його до життя.

Історична прем'єра Літургії Святого Іоанна Золотоустого C-dur відбулася 18 червня 2023 року у виконанні камерного хору «United» («Єдність») в Успенському соборі Києво-Печерської Лаври під орудою Владислава Лисенка. Літургія прозвучала під час Богослужіння в неділю Всіх святих землі української, що стало непересічною, знаковою подією, адже ця музика геніального українського композитора вперше цілісно прозвучала у місці, де він провів як послушник останній період життя до арешту і репресій, яких він зазнав протягом наступних дев'яти років аж до смерті.

Ведель повернувся у вже українську Лавру на Службі Божій, повернувся в часи війни, коли вирішується доля української нації і держави. Отже, у цьому вбачається символічність та історична справедливість.

Творчий мистецький проєкт В. Лисенка суттєво доповнює наші уявлення про творчу спадщину Артемія Веделя. На жаль, Літургія C-dur не збереглася в автографічному вигляді, тож її найдавнішим відомим нотним джерелом є друковане видання початку ХХ століття. Відомостей про цілісне виконання твору та аудіо-записів немає. Виступ камерного хору «United» не лише надав можливість уперше почути цей твір, але й, завдяки адекватному виконанню, мистецькій майстерності найвищого гатунку, створив неповторну духовну ауру, розкрив геніальність цього твору, його інтонаційно-художній зміст, справивши на присутніх глибоке враження.

Автор проєкту поставив за мету зробити прем'єру та розкрити самотутність сакрально-музичної спадщини митця, твори якого належать до глибинної національної сутності українського хорового мистецтва. Дослідницька складова творчого мистецького проєкту В. В. Лисенка виконана у формі наукового обґрунтування і відповідає всім вимогам. Структура наукового обґрунтування, згідно вимог, складається з анотації українською та англійською мовами, вступу, двох розділів, висновків і списку використаних джерел. У вступі сформульовано предмет, мету й завдання роботи, наведено результати самостійного дослідження обраної теми, обґрунтовано актуальність і новизну, узагальнено висновки. Дослідження виконано на належному професійному рівні, має чітко структуровану, логічно обумовлену будову розділів. Творчо-дослідницький мистецький проєкт має практичне значення і може бути використаний у навчальному процесі вищих навчальних мистецьких закладів України.

Владислав Лисенко у повному обсязі успішно виконав індивідуальний навчальний план та на «відмінно» опанував знання з дисциплін освітньо-наукової навчальної програми.

Тему мистецького проєкту було апробовано у двох концертних іспитах під назвою «Відлуння епох: від монодії до модернізму» (18.09.2022, сольний концерт камерного хору «United» у Національній філармонії України) та «Всесвітня прем'єра літургії C-dur Артемія Веделя» (18.06.2023, Успенський собор Києво-Печерської Лаври). У концертних програмах відбулася презентація хорових творів різних епох, здебільшого епохи класицизму, а саме А. Веделя, а також М. Березовського, М. Лисенка, М. Леонтовича, Я. Яциневича, К. Стеценка,, сучасних українських композиторів Є. Станковича, Л. Дичко, І. Алексійчук, Т. Яшвілі, І. Тилика, В. Польової. Концерт «Відлуння епох: від монодії до модернізму» став справжньою антологією української духовної музики, що дозволило аудиторії пережити еволюцію музичної мови України на прикладах відомих та менш відомих композицій. Варто відзначити інтелектуальність програми, духовність звуковираження, вокально-тембральну майстерність, артистичність виконання.

Протягом дворічної підготовки творчого мистецького проєкту аспірант виявив обдарованість, диригентську майстерність, риси професійного зростання. Okремо слід підкреслити цілеспрямованість, вольові якості, енергійність, організаторський талант, притаманні В. В. Лисенку, які стали запорукою здійснення його масштабних задумів.

У класі з фаху опрацьовано програму: «Літургія Святого Іоанна Золотоустого C-dur», «Літургія Святого Іоанна Золотоустого Es-dur», «Не отвори лица Твоего, Господи» А. Веделя, «Спаси, Господи, люди Твоя» В. Польової, «Всі язици воспещіте руками» М. Березовського, «Отче наш» Л. Дичко, концерт «Гори мої» В. Зубицького, «Достойно є» та «Отче наш» з Літургії Святого Іоанна Золотоустого Є. Станковича тощо.

В. В. Лисенко здійснив апробацію творчого мистецького проєкту під час участі в міжнародному конкурсі, в якому він продемонстрував високий рівень опанування специфікою диригування, популяризував українську хорову музику та здобув перемогу, ставши лауреатом ІІІ премії 40 Міжнародного багатожанрового фестивалю-конкурсу мистецтв «Чарівні мелодії» в номінації «Диригування» (Білосток, Польща, 21–26.09.2021).

За час навчання у творчій аспірантурі здобувач займався широкомасштабною творчо-виконавською діяльністю як диригент, хормейстер та артист-вокаліст. Передусім потрібно згадати високопрофесійні виступи камерного хору «United». Ініціатива хору під час благодійного концерту та підтримка організацій, які допомагають людям, постраждалим від війни, свідчать про їхню громадську активність і соціальну відповідальність.

У складі Муніципального камерного хору «Київ» Владислав Лисенко брав участь у таких заходах: *Bouquet Kyiv Stage*, 28–30.08.2022 р. (Тбілісі, Грузія). Гастролі до Норвегії з програмою «Музика війни» (10–13.08.2023). *Bouquet Kyiv Stage* 17–20.08.2022 р. (Київ).

Важливо відзначити викладацьку і хормейстерську діяльність В. В. Лисенка у Київському Національному університеті культури і мистецтв, яка охоплює наступні основні аспекти:

- викладання дисципліни «Хор»;
- викладання фахового курсу «Диригування»;
- організація та проведення курсу «Читання вокально-хорових партитур».

В. В. Лисенко також активно сприяє професійному розвитку студентів та учасників хору «Аніма» факультету музичного мистецтва, передаючи свої знання та досвід у галузі хорового мистецтва та диригентури.

Наукове обґрунтування творчого мистецького проєкту В. В. Лисенка пройшло апробацію в наукових фахових виданнях. За вимогами до здобувача освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва, було видано такі наукові роботи:

1. Лисенко В.В. Методика роботи з хором Павла Муравського: деякі особливості формування професійної майстерності диригента. Вісник КНУКіМ. Серія «Мистецтвознавство». 2020. №44. С. 66–72.

2. Лисенко В. В. Компаративно-текстологічний аналіз літургій Артемія Веделя *C-dur* та *Es-dur* крізь призму вимог сучасної виконавської практики. *Українське академічне вокально-хорове мистецтво: методико-педагогічний, історико-музикознавчий дискурси*: колект. монографія / заг. ред. Н. Кречко; Київ, нац. ун-т культури і мистецтв. Київ, 2022. С. 405–431

Апробація наукової складової творчого мистецького проекту відбувалося також шляхом участі здобувача у наукових конференціях та майстер класі: 1. Лисенко В. В. Майстер-клас «Організація молодіжного аматорського хорового колективу (підготовка до конкурсів та творчих проєктів)». URL: <https://www.youtube.com/watch?v=wzxywbaWzoU> 20.01.2021. 2. Лисенко В. В. Участь у міжнародній науково-практичній конференції «Музика в діалозі з сучасністю: освітні, мистецтвознавчі, культурологічні студії» з темою «Проблеми інтерпретації духовної спадщини Артемія Веделя»(м.Київ, КНУКіМ, секція засідання освітньо-професійної програми «диригентсько-хорове мистецтво(академічне)»26.04.2023р.) 3. Участь у П'ятій Міжнародній науково-практичній конференції «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях». Сертифікат №000041-NMAU від 06.11.2021 (м. Київ, НМАУ ім. П. І. Чайковського, 6.11.2021 р.). 4. Доповідь «Особливості художньо-виконавської інтерпретації української сакральної музики XVII–XVIII століть» на Шостій Міжнародній науково-практичній конференції «Україна. Європа. Світ. Історія та імена в культурно-мистецьких рефлексіях» (м. Київ, НМАУ ім. П. І. Чайковського, 3–4.11.2022 р.).

Беручи до уваги актуальність і новизну наукового обґрунтування проєкту, наукову ґрунтовність розробки теми, практичну значимість і перспективність проєкту, вважаємо, що творча та дослідницька складова мистецького проєкту «Літургія святого Іоанна Золотоустого *C-dur* Артемія Веделя у контексті проблем веделезнавства: джерелознавчий, стильовий та виконавський аспекти» В. В. Лисенка виконані на високому професійному та науковому рівні. Творчий мистецький проєкт відповідає вимогам Міністерства освіти і науки України і може бути рекомендований до захисту в спеціалізованій раді на присудження освітньо-творчого ступеня доктора мистецтва.

Творчий керівник
Народна артистка України,
професор
Шилова І. В.

Науковий консультант
доктор мистецтвознавства,
доцент, в. о. професора
Гусарчук Т. В.

Підпис Шилова І. В.
Засвідчує, начальник загального відділу
* Національної музичної академії
України імені П. І. Чайковського